

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Sžo/38/2015
Identifikačné číslo spisu:	6014200646
Dátum vydania rozhodnutia:	19.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jarmila Urbancová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6014200646.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Urbancovej a členov senátu JUDr. Milana Moravu a JUDr. Petry Příbelskej, PhD., v právnej veci žalobcov: 1/ N.. T. P., bytom V. XX, XXX XX X. X., 2/ N.. H. P., bytom V. XX, XXX XX X. X., obaja zastúpení advokátom JUDr. Ľubomírom Messingerom so sídlom Skuteckého 23, 974 11 Banská Bystrica, proti žalovanému: Okresný úrad Banská Bystrica, so sídlom v Banskej Bystrici, Nám. Ľ. Štúra 1, za účasti: 1/ Y. L., bytom L. XX, XXX XX X., 2/ N.. W. L., bytom L. XX, XXX XX X., obaja zastúpení advokátskou kanceláriou BEDNÁR & Partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Rajská 7, 3/ N.. L. L., bytom X. X/C, XXX XX X. (právny nástupca po T. P., rod. C.), 4/ N.. arch. T. L., bytom X. X/C, XXX XX X. (právny nástupca po T. P., rod. C.), obaja zastúpení advokátkou JUDr. Ingrid Linkešovou, so sídlom Horná 32, 974 01 Banská Bystrica, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 3. apríla 2014, č. Xo 5/2014-3, na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 23S/92/2014-75 z 29. októbra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, č.k. 23S/92/2014-75 z 29. októbra 2014 m e n í tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného č. Xo 5/2014-3 z 3. apríla 2014, ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu Okresného úradu Banská Bystrica, katastrálny odor č. X 206/2013 z 21. januára 2014 z r u š u j e a v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalovaný j e p o v i n ý zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ sumu 140,- € titulom zaplateného súdneho poplatku a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 675,36 € do rúk JUDr. Ľubomíra Messingera, advokáta v Banskej Bystrici, do troch dní.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej v texte rozsudku len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, ktorým bolo zamietnuté ich odvolanie a potvrdené prvostupňové rozhodnutie č. X 206/2013 z 21. januára 2014, ktorým prvostupňový správny orgán opravil v katastrálnom území J. na LV XXXX v časti C: ťarchy, nesprávne zapísané vecné bremeno na parcelu C KN č. 807/5 v prospech Y. L. a N.. W. L. podľa zmluvy o zriadení vecného bremena, zavkladovanej

pod V 4779/08 dňa 11.08.2008 a jej dodatku č. 1 (zmluva o zriadení vecného bremena medzi povinným Lesy SR, š.p. Banská Bystrica a oprávneným Y. L. a manželkou N.. W. L.) na správne: vecné bremeno - právo prechodu peši a prejazdu motorovým vozidlom cez parcelu C KN č. 807/5 v prospech vlastníkov parcely C KN č. 803/1, C KN č. 803/2 v zmysle zmluvy o zriadení vecného bremena V 4779/2008 z 11.08.2008. Ďalej podľa výroku rozhodnutia: v katastrálnom území J. na LV č. 3805 sa v časti C: ťarchy zapíše vecné bremeno - právo prechodu peši a prejazdu motorovým vozidlom cez parcelu C KN č. 807/5 v prospech vlastníkov parcely C KN č. 803/1, C KN č. 803/2 v zmysle zmluvy o zriadení vecného bremena V 4779/2008 z 11.08.2008.

Krajský súd tak rozhodol s poukazom na ustanovenie § 59 ods. 1 písm. a/, § 59 ods. 3, zákona č. 162/1995 Z.z. (katastrálny zákon), § 151n ods. 1, § 151o ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka s odôvodnením, že krajský súd dospel k záveru, že žalovaný ako aj prvostupňový správny orgán postupovali v súlade so zákonom, keď opravili údaje v katastri nehnuteľnosti v katastrálnom území J.. Krajský súd uviedol, že prvostupňový správny orgán nesprávne postupoval v súvislosti so zápisom práva a povinnosti zodpovedajúcich vecnému bremenu do katastra nehnuteľnosti dojednanému na základe zmluvy o zriadení vecného bremena uzatvorenej medzi v čase uzavretia zmluvy (01.07.2008) výlučným vlastníkom pozemku KN C 807/3, KN C 807/4, KN C 807/5, zastavané plochy a nádvoria - Lesy Slovenskej republiky, š.p. Banská Bystrica (povinný zo zmluvy) a oprávnenými zo zmluvy o zriadení vecného bremena manželmi Y. L. a N.. W. L. (vlastníci parcely č. KN C 803/1, KN C 803/2 v k.ú. J.). Na základe uvedenej zmluvy z 01.07.2008 a jej dodatku č. 1 z 4. 8. 2008 bolo vydané rozhodnutie o povolení vkladu vecného bremena pod č. V 4779/2008 tak, že vecné bremeno bolo zapísané na parcele C KN č. 807/5 (vlastník v tom čase Lesy SR) v prospech oprávnených Y. L. a N.. W. L. (vlastníci parcely č. C KN 803/1 a C KN 803/2 v k.ú. J.). Tento zápis bol podľa názoru krajského súdu vykonaný v rozpore s textom zmluvy o zriadení vecného bremena a to najmä v súvislosti s bodmi 2, 3 a 8. Podľa názoru krajského súdu má vecné bremeno na strane oprávnených jednoznačne vecnoprávny charakter, čo znamená, že právo vyplývajúce z vecného bremena je nerozlučne spojené s vlastníctvom k určitej nehnuteľnosti a to k nehnuteľnosti KN C 803/1 a KN C 803/2. Toto právo z vecného bremena slúži na právo prechodu peši a prejazdu motorovým vozidlom k označenej nehnuteľnosti patriacej oprávnenej osobe. Vzhľadom k tomu, že právo z vecného bremena slúži na využívanie konkrétnej nehnuteľnosti osôb oprávnených z vecného bremena a teda oprávnená osoba je vlastnícky viazaná k určitej nehnuteľnosti, tak nemožno v danom prípade hovoriť o práve pôsobiacom „in personam“, ktoré právo patrí fyzickej alebo právnickej osobe bez toho, aby táto osoba bola vlastnícky viazaná k určitej nehnuteľnosti. V tejto súvislosti krajský súd nesúhlasil s tvrdením žalobcov, že žalovaný rozhodnutím nahradil prejav vôle zmluvných strán v rozpore s predloženou zmluvou o zriadení vecného bremena a ani s tým, že práva a povinnosti z takéhoto vecného bremena nemôžu prechádzať na právnych nástupcov.

Prvostupňový správny orgán začal konanie o oprave údajov katastri nehnuteľnosti na základe žiadosti T. P., rod C. (vlastníčke parciel C KN 803/1 a C KN 803/2 na základe kúpnej zmluvy od manželov Y. a W. L. č. vkladu V 4780 z 14.10.2009) doručenej dňa 25.11.2013.

O trovách konania krajský súd rozhodol postupom v zmysle § 250k OSP tak, že žalobcom pre ich neúspech v konaní náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podali odvolanie v zákonom stanovenej lehote žalobcovia 1 a 2, domáhajúc sa jeho zmeny tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu bude zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie.

Žalobcovia namietali, že rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď sa podľa ich názoru krajský súd nedostatočne vypořiadal s tvrdením žalobcov a skutočnosťami uvedenými v žalobe.

Namietali, že v zmluve o zriadení vecného bremena je uvedené, že povinný zriaďuje vecné bremeno právo prechodu v prospech oprávnených t.j. Y. L. a manželku N.. W. L., rod. U., ktorí môžu

predmetnú nehnuteľnosť parcelu

č. KN-C 807/5 používať na právo prechodu peši a prejazdu motorovým vozidlom k pozemkovej nehnuteľnosti k parcele č. KN-C 803/1, KN-C 803/2 zapísaných na LV č. 2820 a k parcele č. KN-E 1375/1 zapísanej na LV č. XXXX. Oprávnené osoby sú v predmetnej zmluve presne identifikované tak, ako to vyžaduje zákon pri zriadení vecného bremena „in personam“.

Podľa názoru žalobcov, ak by platil výklad krajského súdu a správneho orgánu, že vecné bremeno bolo zriadené „in rem“, tak by v zmluve muselo byť uvedené, že sa vecné bremeno vzťahuje v prospech vlastníkov pozemkov parcel č. KN-C 803/1, KN-C 803/2 zapísaných na LV č. XXXX a pozemku parcela č. KN-E 1375/1 zapísanej na LV XXXX a vlastníci pozemkov parcela č. KN-C 803/1, KN-C 803/2 zapísaných na LV č. XXXX a pozemku parcela č. KN-E 1375/1 zapísanej na LV č. XXXX, môžu predmetnú nehnuteľnosť parcelu č. KN-C 807/5 používať na právo prechodu peši a prejazdu motorovým vozidlom k pozemkovej nehnuteľnosti k parcele č. KN-C 803/1, KN-C 803/2 zapísaných na LV č. 2820 a k parcele č. KN-E 1375/1 zapísanej na LV č. XXXX. Predmetná zmluva o zriadení vecného bremena takéto ustanovenie, resp. dojednanie medzi zmluvnými stranami neobsahuje a preto tvrdenie, že vecné bremeno bolo zriadené „in rem“ nemá oporu v uzatvorenej zmluve a nemôže byť toto ustanovenie zmluvy nahradené rozhodnutím správneho orgánu.

Žalobcovia ďalej namietali, že správny orgán je viazaný Zmluvou o zriadení vecného bremena a prejavom vôle zmluvných strán tak, ako boli vyjadrené v zmluve a aj v návrhu na vklad. Na základe týchto prejavov aj bolo zriadené vecné bremeno v prospech konkrétnej oprávnenej osoby Y. L. s manželkou N.. W. L. a nebolo zriadené vecné bremeno v prospech vlastníka nehnuteľnosti a to parc.č. KN-C 803/1 a 803/2 a preto na LV č. XXXX k.ú. J. nie je právne uvedený zápis predmetného vecného bremena V 4779/2008 (resp. oprávnenosť z vecného bremena). Správa katastra pri zápise v katastrálnom operáte postupovala správne podľa obsahu predložených listín a nedopustila sa žiadnej chyby a rešpektovala vôľu zmluvných strán, tak ako bola vyjadrená v Zmluve o zriadení vecného bremena V 4779/2008 a v návrhu na vklad. Nie je možné, aby Okresný úrad, katastrálny odbor Banská Bystrica svojím písomným rozhodnutím nahradil prejav vôle zmluvných strán a to v rozpore s predloženou zmluvou a s návrhom na vklad.

Žalobcovia ďalej namietali, že pokiaľ by podľa zmluvy malo byť zriadené právo vecného bremena „in rem“ namiesto „in personam“, tak prečo by sa oprávnení z vecného bremena (Y. L. a N.. W. L.) ako účastníci zmluvy, nedomáhali na správe katastra ihneď po povolení vkladu V 4779/2008 z 11.08.2008 po údajnom chybnom zápise na pôvodnom LV č. XXXX v súčasnosti LV č. XXXX opravy v katastrálnom operáte, ale sa tak stalo až po viac ako 4 rokoch a dokonca ani nie účastníkom vtedajšieho konania o povolení vkladu.

Žalobcovia taktiež nesúhlasili s názorom krajského súdu, ktorý vo svojom odôvodnení uviedol, že podľa bodu č. 8 uvedenej zmluvy o zriadení vecného bremena z 01.07.2008 „Práva a povinnosti na základe tejto zmluvy prechádzajú aj na právnych nástupcov účastníkov tejto zmluvy o zriadení vecného bremena“, čo znamená, že vecné bremeno prechádza so zmenou vo vlastníckom práve nielen na strane povinného z vecného bremena (Lesy SR, š.p. Banská Bystrica, SALS, spol. s r.o., Zlaté Moravce, N.. T. P. a N.. H. P.), ale rovnako aj na strane oprávnených z vecného bremena, t.j. vlastníkov parcel C KN č. 803/1 a C KN č. 803/2 v súčasnosti evidovaných na LV č. XXXX, k.ú. J., vo výlučnom vlastníctve T. P., rod. C..

Podľa názoru žalobcov toto tvrdenie krajského súdu a žalovaného nemá žiadnu oporu v uzavretej zmluve o zriadení vecného bremena a jeho výklad je v rozpore s uzatvorenou zmluvou. Uviedli, že podľa bodu 8 uvedenej zmluvy práva a povinnosti na základe tejto zmluvy prechádzajú na právnych nástupcov, čo znamená, že len tie práva a povinnosti, ktoré sú touto zmluvou medzi účastníkmi dohodnuté a ktoré z tejto zmluvy vyplývajú. Ak bolo zriadené právo vecného bremena „in personam“ tak len práva a povinnosti vyplývajúce zo zriadeného vecného bremena „in personam“ môžu prechádzať na právnych nástupcov. Toto ustanovenie zmluvy (bod č. 8) nezakladá žiadne ďalšie práva a povinnosti právnych nástupcov ako len tie, ktoré vyplývajú z uzatvorenej zmluvy a ktoré boli účastníkmi zmluvy dohodnuté.

Práva a povinnosti medzi účastníkmi zmluvy boli dohodnuté v bode 2 a 3 zmluvy, z ktorých vyplýva, že bolo zriadené právo vecného bremena v prospech konkrétnej osoby („in personam“) a len tieto práva a povinnosti podľa bodu 8 zmluvy prechádzajú na právnych nástupcov. Bod 8 zmluvy nezakladá pre účastníkov zmluvy ďalšie práva a povinnosti nad rámec uzatvorenej zmluvy a preto na právnych nástupcov môžu prejsť len tie práva a povinnosti, ktoré boli v zmluve medzi účastníkmi dohodnuté. Žalobcovia poukazovali na ustanovenie § 151n Občianskeho zákonníka podľa ktorého za subjekty vecných bremien treba považovať aj právnych nástupcov vlastníkov zaťaženej nehnuteľnosti s výnimkou prípadov, ak oprávneným subjektom je konkrétna osoba (vecné bremeno charakteru in personam). Vzhľadom k tomu, že vecné bremeno bolo podľa zmluvy V 4779/08 z 11.08.2008 zriadené v prospech konkrétnej osoby (Y. L. a N.. W. L.), tak osobné vecné bremeno sa vzťahuje na konkrétnu osobu a jeho trvanie sa viaže na dobu jej života alebo na inak určenú dobu. Právo zodpovedajúce osobnému vecnému bremenu ako najosobnejšie právo sleduje osobu, ktorej patrí právo zodpovedajúce vecnému bremenu a preto oprávnenie neprechádza na jej právneho nástupcu a nemožno ho vykonávať ani za pomoci inej osoby.

Ďalej žalobcovia namietali že v katastrálnom operáte možno vykonať opravu chyby len v prípadoch taxatívne vymenovaných v ustanovení § 59 ods. 1 katastrálneho zákona, len ak ide o chyby v písaní vzniknuté pri zápise verejných a iných listín činnosťou správneho orgánu ak je chybný údaj zřejmý. V predmetnej veci je bez všetkých pochybností zřejmé, že žiadna z uvedených situácií nenastala. Údaje, ktoré správa katastra zapísala do katastra nehnuteľností boli v súlade s uzatvorenou zmluvou a návrhom účastníkov na vklad do katastra nehnuteľnosti. Podľa názoru žalobcov nemožno vykonať opravu v katastrálnom operáte podľa § 59 ods. 1 katastrálneho zákona, ak medzi vydaním verejnej (alebo inej) listiny a žiadosťou o opravu operátu v súlade s jej obsahom nastali už iné skutočnosti, resp. zmeny v operáte na základe neskorších listín, pretože inak by bola vyvrátená hodnovernosť údajov katastra (rozhodnutie NS SR č. 1Sžr/15/2011 a rozsudok OS v Žiline sp.zn. 11Cb/166/2009). V danom prípade došlo k ďalším trom zmenám pod č. V 1623/2009, pod č. V 2624/2009 a pod č. V 6376/2011).

S týmto tvrdením žalobcov uvedeným tak v odvolaní, ako aj v žalobe sa krajský súd vôbec nevysporiadal a neuviedol, či je vôbec možné z dôvodu zachovania hodnovernosti údajov katastra ako aj právnej istoty občanov a ich dôvery v údaje katastra robiť opravy zmeny údajov katastra aj v prípade ak medzi vydaním verejnej (alebo inej) listiny a žiadosťou o opravu operátu v súlade s jej obsahom nastali už iné skutočnosti resp. zmeny v operáte na základe neskorších listín ani v akej dobe má správny orgán takéto právo.

Žalobcovia namietali, že otázka existencie vecného bremena „in rem“ nemôže byť riešená v správnom konaní - v konaní opravu chýb v katastrálnom operáte. Pre takýto postup neboli splnené žiadne zo zákonných predpokladov a túto otázku možno riešiť len v civilnom konaní, keďže opravou údajov katastri nehnuteľnosti nie je možné riešiť spor o právo. Rozhodnutie krajského súdu ako aj žalovaného správneho orgánu vydané v tomto konaní podstatným spôsobom zasahuje do vlastníckych práv k nehnuteľnosti žalobcov, ktorá je v ich vlastníctve a to oproti stavu v akom nehnuteľnosti kupovali, kedy na nehnuteľnosti bolo zapísané a zriadené vecné bremeno v prospech určitej konkrétnej osoby (Y. L. a manželka W. L.) a nebolo zapísané vecné bremeno v prospech vlastníka nehnuteľnosti parc. č. C-KN 803/1 a 803/2, čo je podstatný rozdiel.

Z týchto dôvodov žalobcovia navrhovali, aby najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zruší a vráti na ďalšie konanie.

K odvolaniu žalobcov sa vyjadril 2. februára 2015 žalovaný správny orgán tak, že žiadal, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

Uviedol, že sa plne stotožňuje s rozsudkom krajského súdu. Nesúhlasil s názorom odvolateľov, pretože vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že predmetná oprava plne korešponduje s operátom katastra nehnuteľnosti, v ktorom je pozemok C KN č. 807/5 na LV č. XXXX, k.ú. J., evidovaný o výmere 235 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, spôsob využívania pozemku „

22-pozemok, na ktorom je postavená inžinierska stavba - cestná, miestna a účelová komunikácia, lesná cesta, poľná cesta, chodník, nekryté parkovisko a ich súčasti. Zriadenie vecného bremena podľa predmetnej zmluvy zavkladovanej pod č. V 4779/2008 smerovalo k zabezpečeniu prístupu k nehnuteľnosti vo vlastníctve oprávnených manželov L., čo vyplynulo z bodu 3 zmluvy, podľa ktorého môžu oprávnení parcelu C KN č. 807/5 - zastavaná plocha o výmere 256 m² používať na prechod peši a prejazd motorovým vozidlom k parcele C KN č. 803/1 a 803/2 patriacej oprávneným osobám.

Účastníci konania 1. a 2. Y. L. a N.. W. L. sa k odvolaniu nevyjadrili.

K odvolaniu sa písomne 10. februára 2015 vyjadrili pribratí účastníci konania 3. a 4., ktorí sa v celom rozsahu stotožňujú s rozhodnutím krajského súdu a navrhovali, aby bol rozsudok krajského súdu potvrdený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§246c ods. 1 veta prvá OSP a § 212 ods. 1 OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 OSP, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne je možné vyhovieť.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Najvyšší súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím a konania im prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými zásadnými námietkami uvedenými v žalobe, ako aj s argumentáciou žalovaného uvedenou v jeho vyjadrení k žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

Predmetom preskúmacieho konania v danej veci je rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím žalovaný rozhodol s konečnou platnosťou o žiadosti T. P., rod C., o opravu chyby v katastrálnom operáte podľa § 59 katastrálneho zákona č.162/1995 Z.z o katastri nehnuteľnosti a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov („katastrálny zákon“).

Úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (§ 247 a nasl. OSP) je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi, a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

Podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Z uvedeného článku ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Vplyvom ústavy dochádza k vsunutiu jej obsahovo-hodnotových vlastností do všeobecných pojmov zákona tak, aby bol zabezpečený ústavne konformný výklad. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je súčasťou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Práve tu je ťažisko činnosti správneho súdnictva, pretože dikcia zákona nemôže byť interpretovaná izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR).

Najvyšší súd v danej veci zistil, že spor o zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného medzi účastníkmi konania v preskúvanom konaní spočíva práve v ústavnej konformnosti výkladu právnej úpravy ustanovenia § 59 katastrálneho zákona vo vzťahu k postupu orgánu štátnej správy na úseku katastra vo veci konania o žiadosti o opravu chyby v katastri nehnuteľností, a preto zameral svoju pozornosť na aplikáciu uvedenej právnej normy na daný prípad.

Kataster nehnuteľností (ďalej len „kataster“) je geometrické určenie, súpis a popis nehnuteľností. Súčasťou katastra sú údaje o právach k týmto nehnuteľnostiam, a to o vlastníckom práve, záložnom práve, vecnom bremene, o predkupnom práve, ak má mať účinky vecného práva, ako aj o právach vyplývajúcich zo správy majetku štátu, zo správy majetku obcí, zo správy majetku vyšších územných celkov, o nájomných právach k pozemkom, ak nájomné práva trvajú alebo majú trvať najmenej päť rokov (ďalej len „právo k nehnuteľnosti“). Kataster tvoria katastrálne operáty usporiadané podľa katastrálnych území (§ 1 katastrálneho zákona).

Podľa § 59 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. okresný úrad aj bez návrhu

- a) opraví údaje katastra, ak sú v rozpore s verejnou listinou alebo s inou listinou, alebo s výsadbami prešetrovania zmien údajov katastra, alebo s výsledkami revízie údajov katastra,
- b) v súčinnosti s vlastníkmi a inými oprávnenými osobami opraví v katastrálnej mape chybyne zakreslené hranice pozemkov,
- c) v súčinnosti so štátnymi orgánmi, obcami, notármi, ako aj s vlastníkmi a inými oprávnenými osobami opraví údaje katastra spôsobené chybami v písaní a počítaní a inými zrejmyými nesprávnosťami v písomných vyhotoveniach právnych úkonov, vo verejných listinách a v iných listinách.

Podľa § 59 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z.z. vlastníci a iné oprávnené osoby sú povinní pri oprave chýb v katastrálnom operáte poskytovať pravdivé a presné informácie a predkladať doklady na ich preukázanie; ak je to na opravu chýb v katastrálnom operáte nevyhnutné, sú povinní zúčastniť sa na tomto katastrálnom konaní.

Podľa § 59 ods. 3 zákona č. 162/1995 Z.z. koho práv, záujmov chránených právom alebo povinnosťami sa údaje katastra týkajú, môže kedykoľvek požiadať o odstránenie chýb v katastrálnom operáte. Okresný úrad je povinný vykonať opravu do 30 dní, v osobitne odôvodnených prípadoch do 90 dní od doručenia písomnej žiadosti o opravu chýb.

Podľa § 59 ods. 4 zákona č. 162/1995 Z.z. oprava chýb v katastrálnom operáte nemá vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam; to neplatí, ak ide o opravu podľa § 59 ods. 1 písm. a/ a § 78 ods. 1.

Podľa § 59 ods. 5 zákona č. 162/1995 Z.z. na opravu chýb v katastrálnom operáte sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov - správny poriadok), ak sa oprava týka údajov uvedených v liste vlastníctva; to neplatí, ak ide o opravu výmery pozemku evidovaného v mape určeného operátu.

Správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne

vyžadovať plnenie ich povinností. Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeli v konaní ujmu. Rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely (§ 3 ods.1,2,4 správneho poriadku).

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnemu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán (§ 32 ods.1,2 správneho poriadku).

Podľa § 46 správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Podľa názoru najvyššieho súdu správne orgány oboch stupňov v konaní nepostupovali náležite v intenciách citovaných právnych noriem..

Na to, aby kataster nehnuteľnosti slúžil jeho základnému účelu uvedenému v § 2 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam, s dôrazom na posilňovanie materiálnej publicity katastra, musia byť skutočnosti o nehnuteľnostiach, vlastníkoch, iných evidovaných osobách a právach k nehnuteľnostiam zodpovedne a pravdivo v katastri zaznamenané a zistené chyby (z minulosti, alebo vzniknuté v súčasnej dobe) spoľahlivo a v súlade so zákonmi odstraňované.

Hodnovernosť a záväznosť údajov katastra (tzv. materiálne publicita katastra), vyjadrená v § 70 katastrálneho zákona, nie je absolútna. Ide o vyvrátiteľnú právnu domnienku, čo zákonodarcu zvýraznil priamo v zákone slovným spojením „ak sa nepreukáže opak“. Opak sa pritom môže preukázať v nesporovom konaní rozhodnutím katastrálneho orgánu o oprave chyby v katastrálnom operáte podľa § 59 katastrálneho zákona, alebo v sporovej veci rozhodnutím súdu o určení práva k nehnuteľnosti podľa § 80 písm. c/ zákona č. 99/1963 Zb. (OSP).

Inštitút opravy chýb, ako osobitný druh katastrálneho konania je nenahraditeľným v oblasti zdokonaľovania bázy údajov katastra nehnuteľností. Táto báza údajov tvorí hlavný prvok štátneho informačného systému, od ktorého sa odvíja plnenie všetkých jeho úloh, smerujúcich najmä k zvyšovaniu právnej istoty vlastníkov nehnuteľností a k budovaniu právneho štátu.

Najčastejším dôvodom začatia konania o oprave chýb je rozpor zapísaného, resp. zakresleného údaje v katastri s verejnou alebo inou listinou, na podklade ktorej k zápisu rozporných skutočností do katastra došlo, resp. ktoré potvrdzujú alebo vyvracajú existenciu zapísaných, či inak evidovaných údajov katastra.

Oprava chýb katastra, zakotvená v ustanovení § 59 katastrálneho zákona, je špecifickým právnym inštitútom, ktorého účelom je zabezpečenie súladu medzi skutkovým a právnym stavom, a tým i zabezpečenie právnej istoty a zákonnosti. Katastrálny zákon zakotvuje možnosť opravy chybných údajov katastra z dôvodu, že kataster, ako štátny a verejný informačný systém, musí poskytovať pravdivé informácie o nehnuteľnostiach, právach k nehnuteľnostiam, vlastníkoch a ďalších osobách. Správa katastra je povinná opraviť chybné údaje katastra nielen na návrh, ale aj zo svojho vlastného postavenia ako orgán, ktorý eviduje, chráni a vykonáva dohľad nad správnosťou všetkých zápisov vykonávaných v katastri. Oprava chýb v katastrálnom operáte v zásade nemá vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k

nehnuteľnostiam.

Z administratívneho spisu mal najvyšší súd preukázané, že T. P., rod. C., žiadosťou z 20. novembra 2013 požiadala Okresný úrad Banská Bystrica, katastrálny odbor o vykonanie opravy chyby v katastrálnom operáte v ťarchách na LV č. XXXX, k.ú J., teda žiadala opravu nesprávneho zápisu: vecného bremena na LV č. XXXX na parcelu C KN č. 807/5 v prospech Y. L. a N.. W. L. v zmysle zmluvy V 4779/2008 z 11.08.2008 a dodatku č. 1 na správne: vecné bremeno - právo prechodu peši a prejazdu motorovým vozidlom cez parcelu C KN č. 807/5 v prospech vlastníkov parcely C KN č. 803/1, C KN č. 803/2 v zmysle zmluvy o zriadení vecného bremena V 4779/2008 z 11.08.2008 a to z dôvodu, že na ňu kúpnu zmluvou prešlo vlastníctvo nehnuteľností uvedené na LV č. XXXX, k.ú. J., parc.č. 803/1 a 803/2.

Podkladom pre pôvodný zápis vecného bremena bola Zmluva o zriadení vecného bremena z 01.07.2008 a jej dodatku č. 1 uzavretá medzi účastníkmi: povinným Lesy Slovenskej republiky, š.p. a oprávnenými: Y. L. a manželka N.. W. L..

Podľa názoru najvyššieho súdu bolo povinnosťou prvostupňového správneho orgánu žiadosť T. P., o opravu chyby v katastrálnom operáte v k.ú. J., týkajúcu sa zápisov vecného bremena z vyššie označenej zmluvy o zriadení vecného bremena v znení dodatku č. 1 zamietnuť z dôvodu, že podľa § 59 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností, správny orgán nemá oprávnenie rozhodovať o spornej otázke, či sa v danom prípade jedná o vecné bremeno „in rem“, alebo vecné bremeno „in personam“, keďže z obsahu predmetnej zmluvy o zriadení práva vecného bremena práva prechodu je zrejmé, že ide o vecné bremeno práva prechodu zriadené v prospech konkrétnych fyzických osôb označených menom a priezviskom a nie v prospech vlastníkov nehnuteľností parc.č. 803/1 a 803/2.

Tento názor podporuje aj skutočnosť, že oprávnení z predmetnej zmluvy o zriadení vecného bremena (Y. L. s manželkou) za zriadenie uvedeného vecného bremena povinnému z vecného bremena (LESY Slovenskej republiky, š.p.) zaplatili dohodnutú odplatu, čiže išlo o odplatné zriadenie vecného bremena a ani jeden z účastníkov pri povolení vkladu nenamietali, že by malo ísť o právo vecného bremena „in rem“.

Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich z administratívneho spisu najvyšší súd dospel k záveru, že opravu v katastrálnom operáte v zmysle žiadosti T. P. nie je možné vykonať ňou žiadaným spôsobom. L. názoru najvyššieho súdu zo skutkových zistení je zrejmé, že prvotnému vkladu vecného bremena došlo v súlade s predmetnou zmluvou o zriadení vecného bremena.

Zápisom vecného bremena v prospech Y. L. a N.. W. L. do katastra, sa údaj o takto formulovanom vecnom bremene stal právne záväzný, pričom v čase povolenia tohto vkladu nesprávnosť zápisu žiadna zo zmluvných strán nenamietala.

Vzhľadom k uvedenému žalovaný správny orgán nepostupoval správne, keď opravou v zmysle § 59 ods. 1 písm. a/ katastrálneho zákona zmenil vecné bremeno práva prechodu z práva „in personam“ na „in rem“, keď vychádzal z označenej zmluvy o zriadení vecného bremena. Oprava chyby v katastrálnom operáte v zmysle žiadosti T. P. nie je v súčasnej dobe možná, pretože by došlo k zásahu do vlastníckeho práva vlastníkov nehnuteľnosti parc. č. KN-C 807/3, KN-C 807/4, čo opravou v zmysle § 59 katastrálneho zákona nie je prípustné.

Najvyšší súd nespochybňuje oprávnenosť vlastníkov nehnuteľnosti parc.č. 803/1 a 803/2 domáhať sa zriadenia vecného bremena práva prechodu, avšak postupom, ktorým bolo žiadané opravu vykonať, však nie je možné daný zámer dosiahnuť. Postupom podľa § 59 ods. 1 písm. a/ katastrálneho zákona je možné domáhať sa v stanovených prípadoch opravy údajov, ktoré sa prejavujú rozporom s verejnou alebo inou listinou, s výsledkami prešetrovania zmien údajov katastra alebo s výsledkom revízie údajov katastra, pričom nemožno opomenúť obmedzenie uvedené v § 59 ods. 4 zákona.

Žiadaná zmena zápisu v katastri nehnuteľností by totiž spôsobila zásah do vlastníckeho práva vlastníkov

nehnuteľnosti na ktorom by sa malo zriadiť právo vecného bremena práva prechodu. Z tohto dôvodu nie je možné takúto zmenu zápisu dosiahnuť postupom podľa § 59 ods. 1 písm. a/ katastrálneho zákona, t.j. opravou chyby.

Najvyšší súd súčasne dáva do pozornosti, že získanie vecného bremena práva prechodu je v danom prípade možné a to na základe zásady súčinnosti dotknutých subjektov, t.j. dohodou, prípadne žalobou v samostatnom občianskoprávnom konaní.

Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení odvolacích námietok žalobcov, Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval námietky žalobcov uvedené v jeho odvolaní za relevantné pre vyhovie ich odvolacieho návrhu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici podľa § 250ja ods. 3 veta prvá OSP zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ a b/ OSP a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

O náhrade trov odvolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP tak, že úspešným žalobcom priznal náhradu trov konania v sume 140,- € titulom zaplateného súdneho poplatku (2x po 70,- € za žalobu a odvolanie) a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 675,36 €, ktorá suma pozostáva zo štyroch úkonov právnej služby vykonaných v roku 2014 (prevzatie a príprava veci, podanie žaloby, účasť na pojednávaní krajského súdu, podanie odvolania) po 134,- €, 4x paušál po 8,04 €, plus DPH 20% zo základu dane 536,- €, čo predstavuje sumu 107,2 €. Uvedenú sumu je žalovaný povinný zaplatiť k rukám právneho zástupcu žalobcov JUDr. Ľubomíra Messingera, do troch dní.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok **n i e j e** prípustný.